

Analyse af ulykker og hændelser – sådan gør vi

Alle ulykker, nærvæd-hændelser samt registreringer af mindre voldsepisoder, trusler og chikane skal undersøges med henblik på at identificere de bagvedliggende årsager.

Når der er sket en ulykke eller en hændelse, er det vigtigt at lære af ulykken/hændelsen. Hvordan kan vi blive klogere så det ikke sker igen? Skal der fx ændres i planlægningen/tilrettelæggelsen af arbejdet eller orden og ryddelighed på arbejdspladsen?

Formål

Formålet med at gennemføre en analyse af en ulykke/hændelse er at blive klogere på, hvorfor ulykken skete eller hvorfor der var en risiko for at det kunne være gået galt. Formålet med analysen er ikke at placere skyld for hvorfor det gik galt eller hvorfor det var ved at gå galt. Formålet er, at finde de bagvedliggende årsager til ulykken/hændelsen, så det er muligt at ændre i fx arbejdsgange så ulykken/hændelsen ikke sker igen.

Hvad er arbejdsmiljøgruppens opgave i forhold til analyse af ulykker og hændelser

Arbejdsmiljøgruppen foretager analysen af ulykken/hændelsen. Arbejdsmiljøgruppen skal sørge for at inddrage relevante personer, som kan bidrage med information/viden, fx vil skadelidte være en relevant person da vedkommende har en viden om hvordan og måske hvorfor ulykken/hændelsen skete eller en person med teknisk viden.

Analyse af ulykker og hændelser – sådan gør vi

Det er ikke altid let at finde de bagvedliggende årsager til, at der sker en ulykke. Men hvis arbejdsmiljøgruppen konstant placerer en ulykke under betegnelsen "manglende opmærksomhed" eller "uforklarlig årsag", så bliver arbejdsmiljøorganisationen aldrig klogere. En grundigere undersøgelse, skal være med til at finde de bagvedliggende årsager. Ved at finde de bagvedliggende årsager kan man indbygge sikkerheden i organiseringen af arbejdet, i en bedre teknik og i gennemførelse af bedre arbejdsprocesser.

Metoder

Der findes forskellige metoder til, hvordan en analyse kan foregå. Ingen metode er mere korrekt end en anden. Det vigtigste er, at arbejdsmiljøgruppen i sin analyse kommer "bagved" hændelsen og får identificeret de bagvedliggende årsager. Nedenfor vil blive præsenteret nogle systematiske metoder.

"Årsags-virkningstræet". En simpel metode til afdækning af de bagvedliggende årsager er "årsags-virkningstræet". Princippet i metoden er enkel – bliv ved med at stille spørgsmålet "hvorfor" til det ikke længere giver mening og så skal der ikke tænkes i løsninger før årsagerne er klarlagt. Et skema kan bruges som hjælp til at foretage analysen/afdækningen af årsager.

"Arbejdstilsynets guide til læring af ulykker". Arbejdstilsynet har udarbejdet en guide til analyse af ulykker og hændelser. Guiden indeholder 15 kategorier af mulige årsager til en arbejdsulykke. Guiden er udviklet på baggrund af viden om, hvilke årsager der kan være til ulykker, og den gør arbejdsmiljøgruppen i stand til at komme bagom ulykkens årsag. I mange tilfælde vil det være forholdsvis nemt at udpege det fysiske svigt, som faktisk var årsag til, at en medarbejder kom til skade. Men Arbejdstilsynets analyser af arbejdsulykker gennem flere år viser, at der altid vil være en eller flere planlægningsmæssige eller personlige årsager, som har betydning for det fysiske svigt.

“Forebyggelsesskema – forebyggelse af arbejdsulykker”. Dette skema til undersøgelse af ulykken/hændelsen bygger på det samme princip som Arbejdstilsynets guide. Forskellen på de to skemaer, som anvendes til undersøgelsen er omfanget af spørgsmål. Hvor Arbejdstilsynets guide indeholder mange spørgsmål er det andet skema mere enkelt og kan med fordel kombineres med “Årsags-virkningstræet”.

Fordelen ved dette skema er at oplysningerne kan indtastes i InsuBiz og dermed altid er tilgængelig.